

IFRS: de juiste stap voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen?

Cune Lanswyer en Roel van den Ende, Assurance

In augustus 2008 heeft de Amerikaanse toezichthouder SEC (Securities and Exchange Commission) het principebesluit bekendgemaakt om IFRS (International Financial Reporting Standards) vanaf 2014 verplicht te stellen voor alle Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen. In sommige gevallen zal zelfs eerdere toepassing worden toegestaan. Pas in 2011 wordt echter een definitief besluit genomen. Desondanks is het voor Amerikaanse ondernemingen raadzaam om nu al onderzoek te doen naar de gevolgen van de toepassing van IFRS en welke stappen eventueel moeten worden gezet om een transitie van US GAAP naar IFRS te kunnen realiseren. Eerdere ervaringen met transities in Europa kunnen hierbij een aanknopingspunt zijn.

1. Inleiding

Op 15 november 2007 heeft de SEC besloten dat buitenlandse ondernemingen met een beursnotering in de Verenigde Staten voortaan kunnen volstaan met IFRS voor hun financiële verslaggeving en niet langer een aansluiting hoeven te maken met de resultaten onder US GAAP. Daarnaast publiceren de IASB (International Accounting Standards Board) en de FASB (Financial Accounting Standards Board) steeds vaker gemeenschappelijke oplossingen voor verslaggevingstechnische vraagstukken waarbij in lijn met IFRS een meer 'principle based'- in plaats van een 'rules based'-benadering wordt gevolgd. Deze ontwikkelingen in de markt wijzen erop dat IFRS een steeds prominenter rol speelt op verslaggevinggebied. De SEC is zich hier ook van bewust en heeft in november 2008 een voorstel voor een stappenplan gepubliceerd voor het mogelijk verplicht stellen van IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen.

2. Voordelen van IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen

Vanuit een macro-economisch perspectief zijn de voordelen om een wereldwijde verslaggevingrichtlijn toe te passen, evident: een toename van de vergelijkbaarheid van wereldwijde investeringsmogelijkheden, lagere barrières voor toetreding op niet-Amerikaanse beurzen, en mogelijk, lagere vermogenskosten. De overgang naar een wereldwijde verslaggevingstandaard vermindert daarnaast ook de diversiteit aan verslaggevingregels binnen een multinationale onderneming – een welkome verbetering voor ondernemingen die jaarrekeningen publiceren voor zowel investeerders als andere belanghebbenden.

Vrijwel alle grote landen met uitzondering van de Verenigde Staten, hanteren óf gaan in de toekomst IFRS hanteren als hun verslaggevingstandaard. Bijna 12.000 beursgenoteerde ondernemingen in de wereld gebruiken

Samenvatting

IFRS speelt een steeds prominenter rol op verslaggevinggebied. Daarom heeft de SEC een voorstel voor een stappenplan gepubliceerd voor het mogelijk verplicht stellen van IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen. In dit artikel wordt ingegaan op de mogelijke voordelen van IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen, het beoogde tijdspad voor de regulering van IFRS door de SEC, de leerpunten voortkomend uit Europese IFRS transities voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen en de bepaling van de transitiedatum voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen.

IFRS als verslaggevingstandaard; bijvoorbeeld in de Europese Unie, Australië, Singapore en Hong Kong. China, Canada, Japan en Zuid Korea hebben aangekondigd dat ze in de nabije toekomst over zullen stappen naar IFRS als verslaggevingstandaard. Als IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen verplicht zou worden gesteld, vereenvoudigt dit de toetreding tot de beurzen in de hierboven genoemde landen omdat deze ondernemingen al rapporteren onder IFRS. Daarnaast zal het voor buitenlandse investeerders makkelijker zijn om de Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen te vergelijken met hun niet-Amerikaanse branchegenoten, aangezien zij dezelfde verslaggevingstandaard toepassen. Dit zou in de toekomst kunnen leiden tot een toename van investeringen in Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen vanuit het buitenland.

Vanuit een kapitaalmarktperspectief zijn veel multinationale ondernemingen van mening dat IFRS een mogelijkheid biedt om de vermogenskosten te verlagen. Acceptatie van IFRS-jaarrekeningen staat ondernemingen toe om wereldwijd kapitaal aan te trekken zonder additionele

kosten voor verslaggeving. Ook de verwachte toename in onderlinge concurrentie tussen investeerders en financiers voor aantrekkelijke investeringen zal mogelijk leiden tot een daling. Het is op dit moment nog te vroeg om vast te stellen dat de vermogenskosten inderdaad zullen dalen doordat de conversie van belangrijke kapitaalmarkten naar IFRS relatief recent heeft plaatsgevonden.

De mogelijkheid voor individuele ondernemingen om boekhoudfuncties te centraliseren en te stroomlijnen en financieel medewerkers overal ter wereld te kunnen inzetten, zal de administratieve lasten verlagen en de interne controle versterken. Vandaag de dag moeten multinationale ondernemingen met statutaire deponeringsverplichtingen in diverse landen werknemers in dienst nemen die bekend zijn met lokale verslaggevingregels voor de statutaire jaarrekening. Daarnaast moeten deze ondernemingen de groepsverslaggevingregels vertalen naar lokale verslaggevingregels voor het opstellen van statutaire jaarrekeningen of omgekeerd. Het gebruik van IFRS wereldwijd zal de kosten die dit met zich meebrengt, verminderen. Ook de kans op fouten wordt teruggebracht doordat dan rekening moet worden gehouden met nog maar één set regels.

3. Beoogde tijdspad voor regulering van IFRS door SEC

De eerste stap voor de regulering is recent gezet door de SEC. Op 14 november 2008 heeft de SEC op hun website een voorstel voor een stappenplan gepubliceerd voor de mogelijke toekomstige verplichte toepassing van IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen vanaf 2014. In dit stappenplan, wat nog openstaat voor commentaar tot 19 februari 2009, zijn een aantal belangrijke mijlpalen en randvoorwaarden opgenomen. In 2011 neemt de SEC een definitief besluit over de verplichte toepassing voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen. De uitkomst van het besluit is afhankelijk van het feit of aan alle randvoorwaarden is voldaan en of de SEC nog steeds van mening is dat de verplichte invoering van IFRS in de Verenigde Staten inderdaad in het belang is van de Amerikaanse investeerders.

Voor sommige Amerikaanse ondernemingen zal het op basis van het voorstel al mogelijk zijn om met ingang van boekjaar 2009 IFRS toe te passen. De SEC heeft hiervoor criteria gedefinieerd waaraan een onderneming moet voldoen. Om voor eerdere toepassing in aanmerking te komen, moet een onderneming wereldwijd behoren tot de 20 grootste ondernemingen in haar sector in termen van beurswaarde. Daarnaast moet de meerderheid van die 20 ondernemingen hun jaarrekening publiceren in overeenstemming met IFRS zoals uitgevaardigd door de IASB (en dus niet volgens de door de Europese Unie goedgekeurde standaarden). Tot slot dient een verklaring van geen bezwaar te worden verkregen van de SEC. De verwachting van de SEC is dat zeker 110 ondernemingen

Randvoorwaarden

De belangrijkste randvoorwaarden zoals aangekondigd zijn onder andere:

- realiseren van de aanpassingen binnen IFRS zoals overeengekomen tussen de IASB en de FASB in 2002 (recentelijk is een update van de originele planning gepubliceerd door IASB en FASB);
- creëren van stabiliteit ten aanzien van de financiering van de IASB;
- tot stand brengen van een koppeling tussen XBRL en IFRS; en
- opstellen van een onderwijs- en trainingsprogramma op het gebied van IFRS voor administratief personeel, management, accountants en andere betrokkenen.

in 34 verschillende sectoren voor eerdere toepassing in aanmerking komen.

De SEC had bij de aankondiging van het stappenplan in augustus 2008 al aangegeven dat een overgang voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen naar IFRS nog helemaal niet zeker is, mede in het licht van de presidentverkiezingen. De mogelijkheid bestaat dat ondernemingen die IFRS al gaan toepassen voor de voorziene overgang in 2014, verplicht worden om aanvullende informatie op basis van US GAAP ('US GAAP reconciliation') op te nemen in de toelichting. Dit zorgt ervoor dat de Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen die vroegtijdig IFRS gaan toepassen, een aansluiting houden met US GAAP waardoor de transitie eventueel makkelijker is terug te draaien.

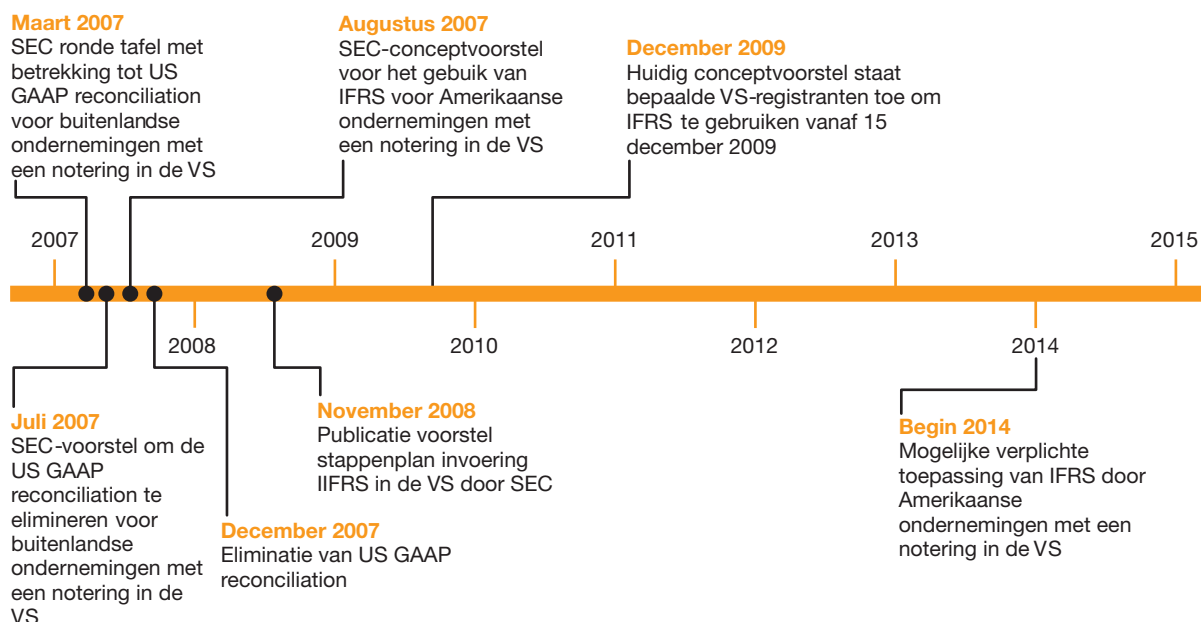
In figuur 1 worden de ontwikkelingen rondom verplichte toepassing van IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen weergegeven.

4. Leerpunten uit Europese IFRS-transities

Hoewel een overgang naar IFRS nog niet zeker is voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen, is het verstandig dat ondernemingen beginnen met het bepalen van het mogelijke effect van een transitie op de operationele activiteiten, de jaarrekening en de informatiebehoefte van de belanghebbenden. De Europese conversie naar IFRS leerde ons dat ondernemingen die hiermee vroegtijdig aan de slag gaan, profiteren van een probleemloze transitie. Andere leerpunten zijn:

- selecteren van nieuwe IFRS-verslaggevingrichtlijnen;
- betrokkenheid van de gehele onderneming bij de transitie;
- een goede planning van de IFRS-transitie;
- integratie van de verandering.

Figuur 1 – Ontwikkelingen rondom verplichte toepassing IFRS voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen

Selecteren van nieuwe IFRS-verslaggevingrichtlijnen

IFRS geeft ondernemingen de mogelijkheid om hun verslaggevinggrondslagen te herijken. Bij de transitie naar IFRS moeten de ondernemingen niet trachten hun huidige verslaggevinggrondslagen in te passen binnen IFRS. IFRS geeft ondernemingen soms mogelijkheden die zij onder de huidige verslaggevinggrondslagen niet hadden. Alternatieven die in sommige gevallen beter de economische realiteit van transacties en posities weergeven. Dit kan vooral voor Amerikaanse ondernemingen relevant zijn omdat US GAAP 'rules based' en IFRS 'principle based' is. Het is daarbij belangrijk voor ondernemingen om vast te stellen wat vergelijkbare ondernemingen die al eerder zijn overgegaan op IFRS, voor keuzes hebben gemaakt op transitiedatum. Vervolgens kan de afweging worden gemaakt over het al dan niet volgen van dezelfde verwerkingswijze.

Betrokkenheid van de gehele onderneming bij de transitie

Het invoeren van nieuwe verslaggevinggrondslagen heeft een uitwerking op de gehele onderneming. Bijvoorbeeld van het opstellen van verkoop- en inkoopcontracten en arbeidscontracten tot het plannen van overnameactiviteiten en belastingstructuren. Niet alleen administratieve afdelingen, maar ook afdelingen als juridische zaken, risicomanagement, treasury, fiscaliteit, personeelszaken en investor relations moeten daarom betrokken worden bij het proces. Algehele betrokkenheid van de gehele onderneming is essentieel voor een succesvolle transitie.

Een goede planning van de IFRS-transitie

IFRS-transitieprojecten variëren in omvang, moeilijkheidsgraad en kosten. Dit is onder meer

afhankelijk van de complexiteit van de transacties van de onderneming, de operationele activiteiten en de omgeving waarin de onderneming opereert. Een ander leerpunt van de Europese IFRS-transities is dat een transitietraject vaker langer duurt dan verwacht. Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen die al met het transitietraject zijn gestart, voornamelijk grote multinationale ondernemingen, schatten dat een kwalitatief goede IFRS-transitie twee tot drie jaar duurt.

Integratie van de verandering

Het integreren van IFRS in de onderneming is van essentieel belang. Journaalposten die moeten worden gemaakt naar aanleiding van de transitie moeten niet op holdingniveau worden geboekt. Het is van belang om de aanpassingen op het laagste niveau te registreren om zo te voorkomen dat internecontrolemaatregelen niet meer werken en er fouten worden gemaakt. Daarbij is het waarschijnlijk dat aanpassingen moeten worden gemaakt in rapportagesystemen, rekeningschema's, accountinghandleidingen en procedures en processen. Ook is een goed trainingprogramma van groot belang.

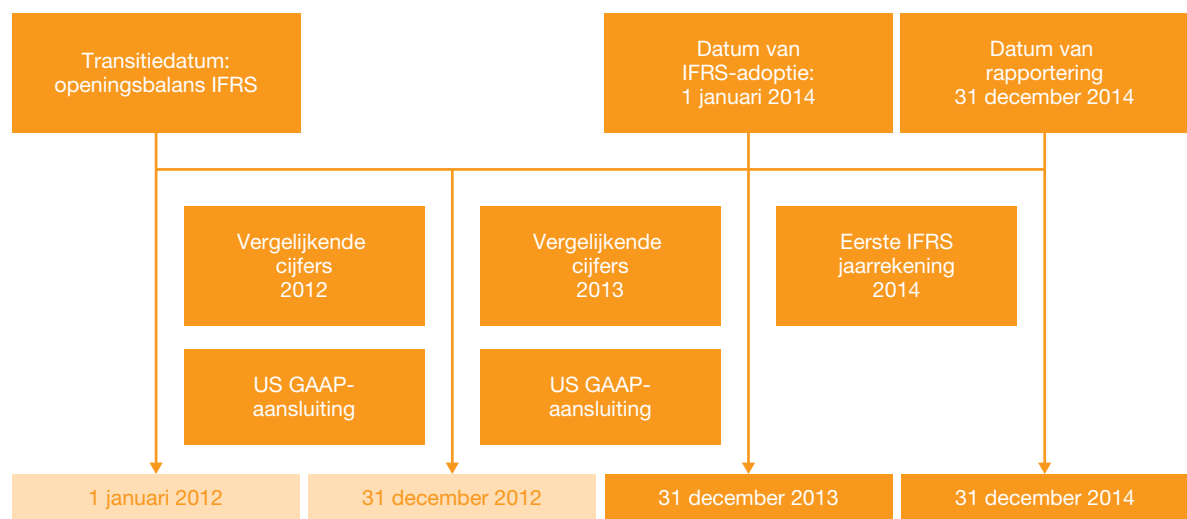
5. Gelijk aan de slag?

Wat nu als SEC in 2014 inderdaad IFRS verplicht stelt voor Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen? Wat voor gevolgen heeft dit voor de jaarrekening? De beantwoording van deze vraag is afhankelijk van het aantal jaren vergelijkende cijfers dat moet worden gepresenteerd.

Op dit moment vereist de SEC dat voor de laatste twee jaar gecontroleerde cijfers worden gepresenteerd

als vergelijkende cijfers bij het kasstroomoverzicht, de resultatenrekening en het verloopoverzicht van het eigen vermogen. Voor de balans volstaat het om een jaar vergelijkende cijfers op te nemen. De transitiedatum, de datum vanaf wanneer IFRS wordt toegepast, zal daarom drie jaar vóór de balansdatum van de eerste IFRS-jaarrekening liggen. Figuur 2 geeft dit weer. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de onderneming voor het eerst rapporteert op basis van IFRS op 31 december 2014. Voor ieder jaar dat een onderneming eerder overgaat op IFRS, verschuift de tijdlijn een jaar naar voren.

Figuur 2 – Transitiedatum ligt drie jaar vóór de balansdatum van de eerste IFRS-jaarrekening

6. Conclusie

Het is verstandig om te evalueren wat de impact van een IFRS-transitie is op de onderneming ongeacht of en wanneer een onderneming besluit over te gaan op IFRS. Het tijdig in kaart brengen van de gevolgen voor de financiële positie, de belastingpositie en de interne organisatie kan een kostbare eindsprint met een verhoogd risico op fouten voorkomen. Belangrijk is hierbij dat de onderneming een kostenbaten analyse opstelt waarbij aandacht wordt besteed aan de volgende onderwerpen:

- ambitieniveau en doelstellingen ten aanzien van de implementatie van IFRS;
- integratie van IFRS in de organisatie en (administratieve) systemen;
- training van personeel;
- communicatie richting financiers en investeerders;
- benodigde resources.

Amerikaanse beursgenoteerde ondernemingen hebben hierbij het voordeel dat ze gebruik kunnen maken van de ervaringen elders in de wereld opgedaan.